

Finlands svenska
hembygdsförbund r.f.

Verksamhetsplan 2025

FINLANDS SVENSKA HEMBYGDSFÖRBUND

Verksamhetsplan 2025

1. INLEDNING

2. Verksamhet och projekt

2.1 Kurser och seminarier

2.2 Nordiskt samarbete

2.3 Nationellt samarbete

2.4 Tidskriften Hembygden

2.5 Projekt Hembygdsakademin våren 2025

2.6 Projekt Hembygdsakademin, ordinarie verksamheten från 1.8.2025

2.7 Katalogens koppling till finna.fi

2.8 Hembygdsgårdar

2.9 KulturreSOR

3. Medlemskap

4. Administration

Godkänd på styrelsemöte 7/2024, 1.10.2024

Godkänd på höststämman

INLEDNING

Finlands svenska hembygdsförbund grundades år 1983 och går in i sitt 43:e verksamhetsår.

Förbundets uppgift är att fungera som en central- och intresseorganisation för sina medlemsorganisationer och de finlandssvenska hembygdsföreningarna samt väcka intresse och bilda opinion för hembygdsarbete bland den stora allmänheten.

Förbundet stöder och bistår sina medlemsföreningar med rådgivning och service på många olika områden, som tangerar hembygdsarbete och museiverksamhet samt bevarandet och synliggörandet av kulturarvet.

Sina syften förverkligar Förbundet genom att:

- befordra och samordna strävandena att tillvarata, vårda och levandegöra minnen och ytringar av folklig kultur bland finlandssvenskarna.
- förmedla kontakter mellan Finland och övriga nordiska länder samt företräda finlandssvensk lokalkultur på finländskt, nordiskt och internationellt plan.
- bistå myndigheter och organisationer med information och utlåtanden.
- arbeta för att staten, kommuner och institutioner uppmärksammar betydelsen av den lokala kulturens värde.
- stöda hembygds- och lokalhistorisk forskning samt lokal arkivverksamhet.
- ordna sammankomster och kurser samt sprida upplysning genom egen publikationsverksamhet och andra kanaler.
- verka för att massmedia uppmärksammar svenskt hembygdsarbete i Finland.

År 2024 hade FSH 121 medlemmar; 28 ordinarie och 93 samverkande medlemmar.

Medlemmarna är städer, hembygdsföreningar- och arkiv, byaföreningar samt släkt- och bygdeforskningsföreningar.

Vision:

Finlands svenska hembygdsförbund vill väcka intresse för kulturarvet i närmiljön.

FSH vill främja lokal samhörighet, bekämpa rotlöshet och delta i samhällsutvecklingen.

Förbundet skall vara ett förbund i samtiden.

Värdebegrepp:

Förbundets värdebegrepp är gemenskap, samverkan, jämlikhet och öppenhet.

2. VERKSAMHET OCH PROJEKT

- Innehåll och mål

Under våren 2025 kommer en del av de flesta av den ordinarie verksamhetens kurser och föreläsningar att ordnas inom projekt *Hembygdsakademin*. Projektet inleddes 15.8.2023 och kommer att pågå fram till 30.4.2025.

En aktiv kommunikation med medlemsföreningarna kommer att fortsätta dels inom Hembygdsakademin, dels i den ordinarie verksamheten.

Förbundets centrala uppgift är att stödja medlemsföreningarnas verksamhet samt inspirera, erbjuda information och ge nya infallsvinklar i arbetet med lokalhistoria. Det här kommer FSH att förverkliga genom att erbjuda nya medlemsförmåner och ordna föreläsningar och inspirationsdagar. Förbundets samarbete med museer med regionalt ansvar, de s.k.

Ansvarsmuseerna (tid. Landskapsmuseerna) bör struktureras och uppgifterna sinsemellan fördelas.

2.1 Kurser och seminarier

Förbundet arrangerar under verksamhetsåret kurser, seminarier och föreläsningar som hybridevenemang.

Allmänt:

- Utgångspunkten är medlemmarnas önskemål och behov.
- FSH samarbetar aktivt med andra aktörer i förverkligandet av verksamheten.
- FSH kommer att göra en större satsning på att ordna evenemangen som hybridevenemang, d.v.s. man kan delta fysiskt men även på distans. Det här möjliggör att deltagare från olika regioner kan delta oberoende av på vilken ort evenemanget ordnas fysiskt.
- FSH informerar sina medlemsföreningar om program som ordnas av andra aktörer.

Byggnadsvård

Denna form av verksamhet ordnas i samarbete med Ansvarsmuseerna, sakkunniga personer och organisationer inom branschen.

Målet är att öka kunskapen om hur man på ett ändamålsenligt sätt sköter museibygnader.

- En föreläsning eller kurs i byggnadsvård hålls under våren.

Kurser och föreläsningar, eventuellt med praktiska uppgifter

Inom den ordinarie verksamheten kommer kurser och föreläsningar att ordnas delvis inom projekt *Hembygdsakademin*, Projektets verksamhet ordnas under våren 2025 i samarbete med Ansvarsmuseerna, FSH:s medlemsföreningar och övriga kulturarvsaktörer. Projektet upphör 31.4.2025 och verksamheten uppgår från och med 1.8.2024 i Förbundets ordinarie verksamhet, se punkt 2.6.

Målet är att svara på det behov medlemsföreningarna har. Enskilda föreningar kan också få handledning.

Kurser som ordnas under våren:

- Användningen av katalogiseringsprogrammet *Katalogen*
- IT-verkstäder - skapandet och upprätthållandet av webbsidor
- Info för den som har vapen i museisamlingarna samt avtalsjuridik
- Elektronisk arkivering - möjligheter och utmaningar (Workshop)
- Föremålsvård (Workshop i samarbete med Ansvarsmuseerna)

- Föreläsning om volontärsamordning (NCK)
NCK (Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik) är organiserat som ett aktiebolag och ägs gemensamt av olika kulturarvsinstitutioner i Norden och Baltikum och den dagliga verksamheten drivs i lokaler på Landsarkivet i Östersund, Sverige.

2.2 Nordiskt samarbete

Finlands svenska hembygdsförbund engagerar sig i det nordiska hembygdsarbetet. Förbundet upprätthåller kontakt med de nationella hembygdsförbunden i Sverige. Speciella samarbetspartners är Stockholms läns hembygdsförbund och Västerbottens hembygdsförbund.

- Fortsatt kontakt hålls med Västerbottens läns hembygdsförbund (VLH) och Stockholms läns hembygdsförbund.
- År 2024 inleddes diskussioner med NCK om samarbete kring temat kulturarvsvolontärer, d.v.s. talkoarbete. Under året hålls en föreläsning om volontärsamordning.

2.3 Nationellt samarbete

Finlands svenska hembygdsförbund samarbetar med olika kulturarvsorganisationer, t.ex. hembygds- och museiföreningar, ansvarsmuseer, hembygds- och folkhögskolor och medborgarinstitut.

Förbundet samarbetar även med Suomen Kotiseutuliitto och SFV-Bildning – Förbundsarenan (tidigare Svenska studieförbundet) och vid behov med andra organisationer.

Verksamhetsledaren är medlem i Delegationen för föreningshusärenden, som administreras av Suomen Kotiseutuliitto (Finlands hembygdsförbund), och vars uppgift är att bevilja medel för reparation av föreningshus i hela landet. Finlands Hembygdsförbund delar ut det prövningsbaserade understödet på uppdrag av undervisnings- och kulturministeriet.

FSH är medlem i SFV-Bildning – Förbundsarenan, Pohjola-Norden samt ständig medlem i Svenska folkskolans vänner.

- Samarbete kring Hembygdsakademien sker med Suomen Kotiseutuliitto och Ansvarsmuseerna i Karleby, Vasa, Åbo, Raseborg och Borgå.
- Gällande samarbetet med Ansvarsmuseerna bör arbetsfördelningen och koordineringen av verksamheten struktureras och preciseras.

2.4 Tidskriften Hembygden

Tidningen Hembygden utkommer år 2025 med tre nummer; tre digitala tidningar varav majnumret även utges som papperstidning. Om finansiering erhålls ges även årets sista nummer ut som papperstidning.

Upplagan är ca 8 500 exemplar. Tidningen utkommer i slutet av februari, maj och november. Hembygden utgör en viktig kontaktlänk mellan Hembygdsförbundet och de lokala föreningarna, som även bidrar med många artiklar till tidskriften.

Tidningen är hembygdsrörelsens språkrör till omvärlden och dess uppgift är att verka som ett debatt- och informationsorgan för det finlandssvenska hembygds- och kulturarbetet samt väcka intresse för förbundets verksamhet.

Tidningen distribueras till FSH:s medlemsföreningars personmedlemmar, bibliotek, kommuner,

organisationer, museer och prenumeranter. Tidningen kan prenumereras för 18 €/år. Tidningens verksamhet finansieras med annonser, frivilliga bidrag, understöd från fonder och stiftelser samt med prenumerationsavgifter.

Hembygden skall vara en tidning som består av relevanta och intressanta artiklar som berör hembygdsverksamhet och kulturarv.

Materialet i tidningen består av medlemsföreningarnas artiklar och artiklar av frilansjournalister, samt annonser i varierande mängd beroende på numrens innehåll/tema och material.

E-tidningen publiceras på Prenly, Textalk Media AB (Sverige). Prenly erbjuder mottagarna möjlighet att läsa tidningen digitalt.

År 2025 kommer arbetet med tidningens innehåll att skötas av ett redaktionsråd som träffas 3-4 gånger under året.

- Frilansjournalister anlitas från hela Svenskfinland för mer heltäckande bevakning av de olika regionerna.
- Eftersom arbetet med tidningens layout, bildredigering, delvis textredigering samt skapandet av en tryckfärdig produkt görs med applikationer, som är dyra och kräver specialkunskap av användaren, är det nödvändigt att anlita köptjänster.

2.5 Projekt Hembygdsakademin (Museiutbildning), våren 2025

Projektet, som numera kallas *Hembygdsakademin*, startade 15.8.2023 och pågår fram till den sista april 2025. Marion Kwiatkowski är anställd som projektledare. Hon planerar och koordinerar utbildningspaketen för lokalmuseerna.

Målet är att öka kunskapen hos lokalmuseernas aktiva genom ökad tillgång till information i form av föreläsningar och en materialbank som låter dem arbeta med museiverksamhet på ett ändamålsenligt sätt. Projektets långsiktiga mål är att hembygds museernas attraktionskraft som besöksmål och pedagogisk miljö ökar.

Utbildningsdagarna ordnas i samarbete med andra organisationer och aktörer på landskapsnivå. Alla tillfällen ordnas (om möjligt) som s.k. hybridmöten, d.v.s. deltagarna kan medverka både fysiskt och digitalt.

Baserat på diskussionsmöten och en behovsanalys, gjord som en digital enkät, planeras följande utbildningar och kurser för våren 2025:

- Info för den som har vapen i museisamlingarna samt avtalsjuridik
- Elektronisk arkivering - möjligheter och utmaningar (Workshop)
- Föremålsvård (Workshop i samarbete med Ansvarsmuseum)
- Föreläsning om volontärsamordning (NCK)
- Månatliga digitala nätverksträffar (jan-april)

2.6 Hembygdsakademin som ordinarie verksamhet

Projektets *exit plan* är att arbetet blir en del av Förbundets ordinarie verksamhet.

1.8.2025 anställs på 50% en koordinerare för att upprätthålla Hembygdsakademins verksamhet. Anställningen görs år 2025 på viss tid om finansiering erhålls.

Under projektet Hembygdsakademin har det framkommit att samarbetet mellan FSH och Ansvarsmuseerna bildar en helhet som på ett ändamålsenligt sätt stöder de lokala hembygds museernas arbete; ett arbete som bör fortsätta.

Arbetet kommer att ske i samarbete med Ansvarsmuseerna i Västra Nyland (Västra Nylands museum), Egentliga Finland (Åbo museicentral), Mellersta Österbotten (K.H. Renlunds museum), Vasa (Vasa stads museer), Södra Österbotten (Seinäjäkös museer), Mellersta Nyland (Helsingfors stadsmuseum) och Östra Nyland (Borgå museum).

Ansvarsmuseerna har det huvudsakliga ansvaret och kartlägger lokalmuseernas behov. I samarbete med Förbundet ordnas kurser och workshoppar.

Hembygdsakademins uppgift är bland annat att:

- hålla materialbanken uppdaterad.
- ordna inspirationsmingel, 2 ggr under hösten 2025
- ordna kurser i samarbete med Ansvarsmuseerna och övriga aktörer
- marknadsföra evenemang och materialbanken
- hålla kontakt med Ansvarsmuseerna och planera verksamheten
- ge info om katalogisering och Katalogens användning.
- hålla kontakt med Nationalbiblioteket/Finna och förse medlemsföreningarna med relevant information om sökportalen

2.7 Katalogens koppling till finna.fi

Arbetet med att utveckla ett smidigt och lätthanterligt katalogiseringsprogram inleddes år 2020. Programmet följer godkända standarder och har utvecklats för att material skall kunna föras till finna.fi. Avtal med Nationalbiblioteket ingicks i juni 2024.

- Webbhuset inledde hösten 2024 implementeringen av ett gränssnitt till finna.fi. Utveckling och testning fortsätter våren 2025.
- Föreningarnas material i Katalogen går igenom för att korrigera eventuella fel och göra materialet finna-anpassat.

2.8 Hembygdsdagar 2026

Hembygdsdagar (Museidagar) har ordnats sedan år 2001 och ger finlandssvenska hembygdsaktiva och -intresserade en möjlighet att träffas och utbyta idéer. Hembygdsdagarna hölls år 2024 i Dalsbruk och ordnas nästa gång år 2026 i Österbotten.

En förfrågan riktas till medlemsföreningarna för att Förbundet skall kunna utveckla och omforma evenemanget.

2.9 KulturreSOR

Förbundet arrangerar varje år en kulturreso till Baltikum eller ett nordiskt land.

Avsikten med resorna är att hembygdsföreningarnas medlemmar, förutom att de får träffas och utbyta erfarenheter, har möjlighet att besöka museer och ta del av sevärdheter på intressanta orter. Resan ordnas i samarbete med Hangö trafik – Friman resor.

3. MEDLEMSKAP

FSH har två medlemskategorier: ordinarie medlemmar och samverkande medlemmar. Ordinarie medlemmar har rösträtt vid förbundets möten. Samverkande medlemmar har närvaro- och yttranderätt men inte rösträtt vid förbundets möten. Samverkande medlemmar betalar en lägre medlemsavgift.

3.1 Medlemsförmåner

Till medlemmar i FSH ges följande medlemsförmåner:

- Tidningen Hembygden till medlemsföreningarnas personmedlemmar – år 2024 infördes en avgift.
- Webbssidor (Digistoff), ingen avgift
- Katalogen, 125 €/år för ordinarie medlem och 150 €/år för samverkande medlem.

Webbssidor och Katalogen ingår i Webbhushets föreningsverktyg Desky. I Desky finns också möjlighet att ta i bruk följande funktioner som inte ges som medlemsförmån: dokument (spara föreningens dokument), bokföringsprogrammet Briox samt ett medlemsregister.

Målet är att kunna erbjuda medlemmarna lätthanterliga digitala verktyg.

- Kurser i uppdateringar av webbssidor kommer att hållas under året enligt föreningarnas behov och önskemål. Åtminstone två kurser ordnas under år 2025.
- Juridiska tjänster erbjuds för mindre ärenden, t.ex. i avtalsfrågor. Avgiftstak.

3.2 Medlemsbrev

År 2021 tog FSH marknadsföringsprogrammet Mailchimp i bruk för att skicka ut medlemsbrev till sina medlemsföreningar. Brevens skickas per e-post till medlemsföreningarnas kontaktperson och innehåller aktuell information, som främst berör arbetet i en förening, information från Förbundet och aktuellt på föreningsfältet. Medlemsbrevens kan också läsas på Förbundets webbsida.

År 2025 kommer FSH att fortsättningsvis aktivt hålla kontakt med medlemsföreningarna och diskutera bland annat vilka förväntningar det finns på centralorganisationen. Den verksamhet FSH ordnar förverkligas på ett sådant sätt som passar medlemsföreningarnas behov, önskemål och tidtabeller; viktiga aspekter då föreningarna drivs på frivillig basis.

Målet är att upprätthålla en aktiv kommunikation med medlemsföreningarna.

- Personlig kontakt med alla medlemsföreningar
- Medlemsföreningarnas kontaktuppgifter går igenom så att de är aktuella.

3.3 Förtjänsttecken

1.Hembygdsmedaljen i silver instiftades 2008 och är förbundets högsta förtjänsttecken.

Medaljen kan beviljas personer som under många år fungerat som ordförande för en hembygdsförening eller gjort en synnerligen förtjänstfull insats för den finlandssvenska hembygdsrörelsen.

2.Förbundets förtjänstplakett som instiftades år 1990 utdelas till personer, som aktivt och förtjänstfullt har arbetat inom det finlandssvenska hembygds- och kulturarbetet.

År 2024 utgick förtjänstplaketten ur Förbundets utmärkelsetecken.

Förbundets styrelse beslutar om utdelningen av ovannämnda utmärkelsetecken.

3.Förbundets förtjänsttecken i silver som präglades år 2005 kan delas ut till aktiva hembygdsarbetare. Kriterierna för att erhålla förtjänsttecknet är lägre än för hembygdsmedaljen och förtjänstplaketten.

Förtjänsttecknet beviljas av ordföranden eller verksamhetsledaren.

År 2025

- kommer att tas i bruk ett nytt förtjänsttecken i stället för plaketten
- instiftas ett nytt högre utmärkelsetecken som inte kan anhållas om utan föreslås och beviljas av förbundets styrelse samt bekostas av Hembygdsförbundet.
- utmärkelsetecken blir då fyra till antalet;
Föreslås och beviljas av styrelsen:
Hembygdsmedaljen i förgyllt silver med rödgult band (nytt utm.tecken)

Kan sökas av medlemsföreningarna:

Hembygdsmedaljen i silver med blåvitt band

Hembygdsmedaljen i brons med blåvitt band (nytt utm.tecken, ersätter plaketten)

Förtjänsttecken i silver

- Förtjänsttecken i silver samt de två nya hembygdsmedaljerna beställs.
- En ny pappersfolder, som används för diplom och vid seminarier, planeras och införskaffas.

4. ADMINISTRATION

Förbundets högsta beslutande organ, förbundsstämman, är uppdelad i vårstämman och höststämman. Vid höststämman väljs ordförande, styrelsemedlemmar och CGR-revisor (revisionssamfund) för följande verksamhetsår. Höstmötet fastställer även budget och medlemsavgift samt verksamhetsplan. Vid vårstämman fastställs bokslut och årsberättelse för föregående verksamhetsår. Vårstämman utser ett valberedningsutskott bestående av tre medlemmar. I anslutning till vår- och höststämorna arrangeras seminarier eller annat program.

Förbundet har en heltidsanställd verksamhetsledare och en administrativ assistent anställd på deltid, 50%. En del arbetsuppgifter i anslutning till tidskriften Hembygden sköts av en utomstående person mot arvode.

Projekt Hembygdsakademin har en projektledare anställd på 50% fram till 30.4.2025. I augusti uppgår projektet i den ordinarie verksamheten och en koordinator anställs på 50 % för visstid om finansiering erhålls.

Verksamhetsledaren, som är direkt underställd styrelsen, ansvarar förutom för den operativa verksamheten, för kansliverksamheten, bereder och verkställer styrelsens beslut och handhar i egenskap av skattmästare förbundets ekonomi. Bokföringen sköts av en bokföringsbyrå. Verksamhetsledaren fungerar även som chefredaktör och ansvarig utgivare för Förbundets tidning Hembygden.

Kansliet finns i Svenska Österbottens Ungdomsförbunds lokaler, Handelsplanaden 10 D, 65100 VASA.

E-postadressen är forbundet@hembygd.fi och hemsidans adress är www.hembygd.fi.

- Arbetet med att hitta och ta i bruk nya digitala lösningar har gett resultat men fortsätter under detta verksamhetsår.

- Administrativa assistentens arbetstid ökas med 20%, den ökade arbetstiden görs på visstid om finansiering erhålls. Den ökade arbetstiden kommer att innehålla arbetsuppgifter relaterade till Hembygden, sociala medier och kontakt med föreningarna. Assistenten skall även ge föreningarna information om bl.a. webbsidans funktioner och övriga medlemsförmåner.
- Webbsidan behöver ännu utvecklas och finslipas för att öka kommunikationen utåt om verksamheten. Förbundet har även Facebook och Instagram (fisvehembygdsförbund).
- Boksamlingen på kontoret organiseras och en förteckning över böckerna görs.

Styrelsen